

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בית כנסת קירבון גלילות
נוסד 1975 רז"ה האזנים זיג"ר 5 ראשלי"צ

בראשות הרח"ג הנזן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטירין: "ותשר דבורה"
שבת שירה / ברכת הלבנה
סוזק"ל: יום ראשון בשעה 17:57
ביום שני ט"ו בשבט

בְּשִׁלַּח

הדלקת נרות: 16:56
מוצאי שבת: 17:55
מוצאי שבת ר"ת: 18:30

תואר ראשון בכלכלה

מציאות החיים, כשדאגת יום המחר משתקת את כל כוחותינו הרוחניים ואת חתירתנו לערכים נעלים. הוא הראה לנו שאנחנו עדיין כבולים בשלשלאות בלתי נראות אבל כבדות-אוי כמה שהם כבדות, ורק לאחר מכן השפיע עלינו ממרום את לחם הגאולה, את המון, אשר יסייע בידם לבנות אישיות בת-חורין אמיתית משוחררת מכל פחד ודאגה. בוטחת ורגועה.

כי מאז שגורש אדם הראשון מגן עדן, נושא הפרנסה הפך לנקודה המרכזית בהוויית עולמו. מזונו הפך למשעבד העיקרי המוציא אותו משלוותו ומטריף את יומו ולילו, מאז נגזר על האדם: "בזיעת אפיך תאכל לחם". כל חייו סובבים סביב הציר הזה, כל אישיותו של האדם נכבשת תחת העול האדיר הזה ששוחק את האדם עד דק ואת אישיותו עד עפר.

דאגה כבירה זו ללחם, בנתה משחר ההיסטוריה את תפיסת עולמו של האדם. היא השחיתה את מידותיו וקבעה את סולם עדיפויותיו. הפרנסה והרווחה הכלכלית היו תמיד היעד העליון. הן דחפו אותו להישגיות חסרת מעצורים. הדאגה והחשש מפני חוסר מזון משעבדים כליל את רוחו של האדם, ומתירים לו לדרוס ולהשמיד את כל מה שמפריע לו בדרכו אל הפסגה. הוא אם המלחמות ואבי אבות הטומאה,

הוא רצה ללמדנו שאפשר לעבור את ים סוף, ועדיין להיות משועבד לגמרי, רק כשנלמד לסמוך על אלוקים שיתן לנו אוכל, נוכל להיות משוחררים באמת, יציאת מצרים לקחה שנה, אוניברסיטה על כוחו של אלוקים אהבתו ודאגתו, את ים סוף חצו בשעות, אבל את השיעור הזה על שחרור האדם מכבלי הפרנסה, מכבלי הפחד והדאגה, בעצם לצאת מכבלי עצמו, אלוקים דאג ללמד אותנו ארבעים שנה הוא יודע למה, כנראה שזה שיעור קשה, שמצריך הרבה תרגולת באש חיה.

במשך ארבעים שנות הנדודים במדבר הם תרגלו איך לא לדאוג ליום המחר. מזונם ניתן להם דבר יום ביומו. אולם, הם היו חייבים ללקט אותו בכל בוקר. מי שלא ליקט את מנתו, לא היה לו מה לאכול באותו יום! ללמד את האדם שעליו לפעול להשגת פרנסתו, אך עם זאת, כל מי שהרבה ללקט עבד קשה עד כלות הנשימה, כשהגיע לביתו, נוכח לדעת שהשתדלותו המואצת והמאומצת לא הועילה מאומה "ולא העדיף המרבה, והממעיט לא החסיר".

תואר בכלכלה באוניברסיטה של אלוקים זו עבודה של ארבעים שנה אבל אפשר לתמצת אותה במשפט אחד: 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון'. (הרה"ג ניר אריאל שליט"א)

לאחר ניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף, אחרי שהם רואים את מצרים מתים, ואת עמוד האש והענן ומרגישים באופן המוחשי ביותר את יד ה' בכל מקום איתם, מלווה, שומרת, ומגינה, הם מרגישים פתאום את הבטן מקרקרת, ואת זה שאין שום אוכל נראה לעין בסביבה, והם לא קולטים איך זה שאלוקים נמצא איתם, אבל משום מה הוא לא דאג לאספקה זה נשמע הזוי, הרי כשאנחנו יוצאים לטיול, אוכל לגדוד זה דבר ראשון ברשימה!

הצבא צועד על קיבתו זו אמרה ידועה, ואם ה' תפס פיקוד מושלם וכעת הוא אחראי לגמרי על מצבנו, אז אוכל זה א' - ב' אז איך לכאורה נשכחה האספקה, טוב נו זה ברור שאצל ה' מה שנראה לא מתוכנן, גם הוא מתוכנן מראש, אנחנו רק צריכים להבין למה זה קרה? השכחה הזאת כביכול? מה טמון כאן?

שאלה אחרת, לגמרי חדשה, תגידו מה המשמעות ליציאת מצרים אם נשארנו משועבדים לגורמים אחרים, בחייכם תסתכלו סביב, אנשים עד היום הם עבדים לכסף ולפרנסה, אפילו לא צריך שוטר שירביץ וימריץ אותם לגמור את המכסה, הם רצים בלי סוף וללא הפוגה, את האמת פרעה יצא פראיר, סתם שילם לשוטרים כדי שיהיו אחראים על העבודה, מי צריך כזו משרה... תסתכלו עלינו, אנשים במשאיות ואוטובוסים עובדים שעות נוספות ללא הכרה, וצריך שוטר שיעיף אותם מהכביש אם הם עברו את המכסה! האם אנחנו לא גרועים מעבדים!? עבדים זו לא המלה המתאימה, עבדים נרצעים שלא מוכנים לעזוב את העבודה, אתם תופסים, אנחנו היום מוכנים למות רק בשביל עוד איזו שעה, עדיף במצרים, שם שיחדנו את השוטר כדי לנוח, פה אנחנו משחדים כדי לעבוד!!!

בשעות הללו של הרעב במדבר, ובעצם במשך ארבעים שנה למדנו שגאולתנו טרם הושלמה. הפחד מפני העתיד, הדאגה מחוסר, והחשש, הרדיפה אחרי הזנב של עצמנו, כל אלו מצביעים על שעבוד מלא וגמור לתנאי החיים. נוכחנו שהפחד הזה כובש את ליבנו כליל, ומדחיק את כל הזיכרונות הגדולים והניסים המרהיבים שראינו רק עכשיו. לפתע נודע לנו שאומנם יצאנו לחופש מעולו של נוגש אכזר, אבל עדיין לא הגענו לחופש ולגאולה.

את זאת רצה אלוקים ללמד אותנו בתחילת דרכנו כעם. הוא לא העניק לנו באופן מיידית לחם חסד מן השמיים בכדי להנעים עלינו את השהות במדבר. ראשית הוא הניח לנו לחוש את הרעב, שהצמיח תלונות והביא אותנו להכרה בעובדה הפשוטה שנפשנו עדיין בגלות איזמה בתוככי -

"ויהי בשלח פרעה את העם": איתא בגמרא המהלך בדרך ואין עמו לוויה יעסוק בתורה.

ולכאורה מה ההדגשה ואין עמו לוויה הרי תמיד חייב הוא לעסוק בתורה, אלא מי שצדיק מלווהו לדרכו אז זכות הלוויה שהצדיק קיים עמו משמרתו בדרך מכל פגע ומכשול, אבל מי שאין לו צדיק שילווהו צריך לעסוק בתורה בדרך שיהיה לו שמירה והצלה ממזיקים, וזה רק כשצדיק מלווהו אבל אם אדם רשע ורע מעללים מלווהו לא די שאין לו תועלת במה שמלווהו רק עוד מכניס בו מרעתו ועלול ח"ו להיניק בדרכו.

ולכן פרעה לווה את בני ישראל בצאתם ממצרים כדי להכניס בהם את רעתו שלא יצליחו חלילה בדרכם, וזהו ויהי בשלח אין ויהי אלא לשון צרה שזה שפרעה שלח לוויה את בני ישראל בדרכם גרם להם רעה, ודבר הראשון שגרם שלא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים, כי אם פרעה לא היה מלווה אותם היה השי"ת מוליכם דרך ארץ פלישתים כי קדושתם משמרתם, אבל כעת שפרעה לווה אותם לא רצה השי"ת להוליכם דרך ארץ פלישתים. (נעם אלימלך)

"ויהי בשלח פרעה": כל ויהי לשון צרה וכתוב במדרש רבה הקב"ה צעק ווי, משה צעק ווי, פרעה צעק ווי, הכנענים צעקו ווי, ופירשו המפרשים פרעה צעק ווי שהוצרך לשלוח פועלים נאמנים כאלו, הכנענים צעקו ווי שנכנסים לארצם, משה צעק ווי שפרעה ליווה והוא לא רצה שלבנו"י יהיה שייכות לפרעה, והקב"ה צועק ווי על צרת השעבוד, ועוד למה צעק משה ווי שראה שאינו מכניסם לארץ.

כל ישראל עסקו בביזת מצרים, ומשה רבינו ע"ה עסק בארונו של יוסף ולמה זכה יוסף לזה אלא כמו שהוא היה גדול הדור עסק בקבורתו של יעקב אע"ה כן זכה שגדול הדור משה רבינו ע"ה יתעסק בארונו, כן משה רבינו ע"ה זכה שהקב"ה בכבודו ובעצמו נתעסק בקבורתו.

"וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו": בני ישראל הגיעו לדרגה הגבוהה ביותר של האמונה בה'. בלי שום פקפוק האמינו בה' ובמשה עבדו. אדם אחד שמע פעם את דרשתו הנלהבת של רבי ישראל מסלנט שאמר כי הבוטח בה' בכל ליבו יספק לו ה' את כל צרכיו. נכנסו הדברים בלבו של האיש ועזב את מלאכתו, קנה כרטיס הגרלה וישב בבית הכנסת התפלל ולמד והאמין בליבו שה' יתן לו זכיה בעשרת אלפים רובל כסף. לאחר זמן משלא הגיע הכסף הנכסף פנה לרבי ישראל ושאל: רבי, עשיתי כאשר אמרת, האמתני בכל לבי שבוא עולם ישלח לי עשרת אלפים רובל, והכסף בושש מלבוא.

אמר לו רבי ישראל: אעשה אתך עסק, אקנה אני ממך את הכרטיס שאמור לזכות בעשרת אלפים רובל בעד חמשת אלפים רובל שאתן לך כעת, וכאשר הכרטיס שלך יעלה בגורל תביא לי את העשרת אלפים רובל. הסכים האיש בשמחה לעסקה המוזרה, עדיף מעט כסף ביד מאשר כסף רב בכרטיס הגרלה... רואה אתה, אמר לו הרב, אם הסכמת לעסקה סימן שאינך מאמין באמת שתקבל את הכסף, כי מי מוכן לקבל חמשת אלפים ולתת בעבורם עשרת אלפים? אמונתך אינה אמונה שלמה!...

"רמה בים": כתוב שבקשו מלכי השרת לומר שירה כשמצרים טבעו בים סוף, אמר להם הקב"ה "מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה"? אמר הסבא מסלבודקה זצ"ל רואים מכאן דבר נורא שאפילו בני האדם פחותי דרגה ביותר כמצרים שכל כך רדפו את עם ישראל, נקראים מעשה ידי ה'! וזה נותן מבט ויחס אחר, דבר ראשון לכל אחד כלפי עצמו, להכיר במעלתו, ושנית ביחס לכל אדם באשר הוא.

"טובעו בים סוף": שואל ה"חתם סופר" זצ"ל למה לא הטביע הקב"ה את המצרים ב"יאור" ששם הרעו לעם ישראל, כשזרקו את הזכרים לים, וכמאמר הכתוב "במקום המשפט שם הרשע", ומדוע הוציאים לים סוף?

התשובה היא הקב"ה הרי ציוה את עם ישראל לדורותם שלא לשוב יותר למצרים ככתוב "כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם", ואם היה מטביע את המצרים ביאור, לא היו יכולים יותר עם ישראל להודות ולהלל את ה' על חסדיו במקום הנס, וכדין הכתוב בשולחן ערוך שהרואה מקום שנעשה לו בו נס מברך ומוודה לה', ולכן הוציאים הקב"ה עד חוץ למצרים לים סוף ושם הענישם.

"ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו": אומר המדרש אמרו עבדי פרעה כאשר לא רצינו לשלח את בני לקינו 100 מכות, ולבסוף לא רק לקינו אלא שלחנו אותם, ולא עוד אלא שהם לקחו גם כספנו וזהבנו. לקינו, שלחנו, והפסדנו ממוננו.

משל למה הדבר דומה, לאיש עשיר שאמר לעבדו צא וקנה לי דג בשוק, יצא העבד והביא לו דג מקולקל שריחו רע ונוסף, כעס העשיר על עבדו ואמר לו עונשך שאתה תאכל דג זה, ואם אינך רוצה לאכול תלקה 100 מלקות, או שתחליף את המלקות בכסף ותתן לי 1000 שקל. אמר העבד עדיף לסבול ולאכול הדג מלקבל מלקות או לשלם. התחיל לאכול את הדג ולאחר מספר נגיסות התהפכו מעיו מרוב טעמו הרע והנורא, אמר לאדונו אני מעדיף לקבל 100 מלקות והעיקר לא לאכול מאכל רע ונורא שכזה.

התחיל האדון להלקותו מכה אחר מכה, עד שלאחר תשעים מלקות היה גופו כואב ודואב ושובור לרסיסים והרגיש שנשמתו פורחת ממנו עוד רגע, אמר העבד די! איני יכול לסבול אפילו עוד רגע, אין לי ברירה אלא לשלם את הכסף! מה יצא? העבד הזה גם אכל, גם לקה וגם שילם. כך המצרים, אמר להם ה': תשלחו את ישראל, ואם לא תקבלו מכות, והם לא רצו לשחררם. לבסוף קבלו עשר מכות, שלחו את ישראל, ונלקח מהם ממונם.

"ויאמינו בה' ובמשה עבדו": "והבוטח בה' חסד יסובבנו" (תהילים לב, י).

את הסיפור הבא סיפר הסבא מנובהרדוק: בוורשא היתה קבוצת רמאים ונוכלים שפעלה באופנים שונים לרמות אנשים ולקחת מהם כסף במרמה. הם נגשו לאדם תמים וכך הציעו לו:

"יש לנו עיסקה מפתה ורווחית עבורך. יש לנו מכונה המייצרת שטרות מזוייפים בצורה מדוייקת. אתה תקבל מאתנו מאה אלף דולר מזוייפים ותן לנו בתמורה שלושים אלף דולר אמיתיים. תוכל גם לבדוק בבנק כמה גבוהה רמת הדיוק".

על אתר הסכים האיש, בדק את דבריהם, והפקיד בבנק את השטרות מ ידית ללא היסוס. לאחר בדיקה זאת שהיתה מוצלחת, שמח האיש בעסקה. ליתר ביטחון, ביקש לבדוק גם אצל חלפן את רמת הדיוק. הכל היה תקין להפליא והוא הסכים לבצע את העסקה.

הוא נתן להם שלושים אלף דולר אמיתיים ונתנו לו בתמורה מאה אלף דולר מזוייפים. הוא שמח מאוד, הלך לדרכו ועל כתפו התיק הגדוש בדולרים.

לפתע, נגשו אליו שני שוטרים ועצרו אותו, הם ביקשו לבדוק בתיקו ומצאו את השטרות המזוייפים. הוא נבהל וברח כל עוד נפשו בו. הם סגרו את התיק ורדפו אחריו. הוא ברח במהירות והפסיד את כספו. מי היו השוטרים? לא שוטרים היו אלא אנשים, שותפי הקבוצה הסמויים.

ומה השיגו בכך? שטרות אמיתיים. השטרות שנתנו לו אכן היו אמיתיים ועל כן עברו את מבחן הבנק והחלפן.

הסיפור הגיע לגדולי המוסר שאמרו על כך: איך ייתכן שאותו אדם לא ניסה להכחיש את דברי השוטרים לאמור: "אלו שטרות אמיתיים"? התשובה היא: חוסר אמונה! הנגב האמין שהשטרות מזוייפים, ולפיכך לא ניסה לטעון כך.

לו היה מאמין בכל ליבו, לא היה בורח, ולא היה מפסיד את כספו. 'ויאמינו בה' - אמונה שהיא אמונה מוחלטת ללא סייג, והבוטח בה' - ביטחון בכל מצב - 'חסד יסובבנו'. (הרב יגאל בראון - ספר אמונה שלמה)

"ויבקעו המים": הגמרא (במסכת סוטה ב') אומרת "וקשין לזווגן כקריעת ים סוף". בספר "עולמו של אבא" של הרב פנחס מילר זצ"ל (רבה הראשון של נצרת עילית), מאיר את מאמר הגמרא באופן הבא: פעמים קורה שכשהשדכן ניגש להציע לבחור שידוך, אף שהשידוך הגון מכל הבחינות בכל זאת הבחור דוחה אותו ובשום אופן אינו מוכן לשמוע. כעבור שנה או שנתיים שוב מציעים לבחור זה את אותו השידוך, הוא כבר רוצה בזה והכל נגמר למזל טוב.

כך גם קרה בקריעת ים סוף, עם ישראל כבר התקדמו לכיוון הים סוף, אך שבו על עקבותיהם (כמו שנאמר דבר אל בני ישראל וישבו), ושוב חזרו והתקדמו לכיוון הים עד שחצו אותו, ולכן שפיר השוו חז"ל את זיווגו של אדם לקריעת ים סוף. (ובדרך צחות אומרים שהמים הגיעו לבני ישראל עד האף - משמע שלפעמים צריך לדעת להוריד את האף).

"ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך

ארץ פלשתים": מסופר על עשיר אחד שהיה בור ועם הארץ, אך היה אוהב תורה ולומדיה. לאדם זה היתה בת צדקת ומוכשרת, והוא רצה להשיאה לבן תורה. כשבא הבחור המיועד לביתם, אמר העשיר לעצמו: לא אתן לו את בתי לאשה, עד ש"אבחן" אותו בתורה תחילה, ואם יצליח במבחן יזכה לקחת את בתי לאשה.

אמר העשיר לבחור: "יש לי קושיה עצומה במשניות 'במה מדליקין' שאומרים בכל ערב שבת. שם נאמר: 'אין מדליקין לא בלכש ולא בחוסן וכו', ולא באליה ולא בחלב נחום', וקושייתי היא: איזה חטא עשה נחום, שלא מדליקים בחלב שלו?!"

השיב לו הבחור: "אדוני הנכבד, טעות היא בידך, שאתה גורס 'ולא בחלב נחום'. צריך לומר 'ולא בחלב', ואחר כך לגרוס: 'נחום המדי אומר מדליקין' וכו'". אמר לו העשיר: "רואה אני שאתה מתחמק, כיון שאין לך תירוץ, ולכן אין אתה ראוי להיות חתני...". וכך הפריד, בגלל בורותו, בין הבחור לבתו.

לאחר מכן, בא בחור אחר להשתדך עם בתו, וגם אותו בחן ולא עמד במבחן... וכן היה הדבר עם כמה בחורים.

לבסוף בא בחור פיקח ונבון, ולאחר ששמע מהבחורים הקודמים על המבחן שעתידי הוא להבחן אצל העשיר, אמר בלבו: אני, בעזרת ה', אצליח לפרק את קושייתו העצומה... כשהעשיר הקשה לו את קושייתו, השיב לו הבחור: "נחום אשם שלא מדליקים בחלב שלו, כיון שכתוב בתורה: 'ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחום', כלומר שנחום לא רצה לצאת ממצרים יחד עם כל ישראל. ולכן קנסו אותו שלא ידליקו מהחלב שלו...". כששמע העשיר "תירוץ גאוני" זה, אמר לו: "אתה ראוי להיות חתני, כיון שהנחת את דעתי ותירצת תירוץ אמיתי, המתקבל על הלב..."

זכות רוח הקודש: נשאלת השאלה; מדוע היה ליוסף הצדיק

כל כך חשוב להיקבר בארץ ישראל עד כדי כך שהשביע את בני ישראל על כך? הרי כל אותו הדור נקבר במצרים ולא זכה שעצמותיהם יעלו יחד עם יוצאי מצרים לארץ הקודש! כמו שכתוב בפרשה "ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמור פקוד יפקוד אלוקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם".

איתא במדרש (שמות רבה) מה ראה הים ויגוס? ראה ארונו של יוסף, ידע יוסף ברוח קודשו שכשיגיעו יוצאי מצרים לים סוף יבקע הים בזכותו ולכן דאג להשביע את בני ישראל להעלות את ארונו.

"וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים וגו' אז

שיר משה ובני ישראל": יש להבין, מדוע חיכו בני ישראל עד עתה ולא אמרו שירה בזמן שקיבלו המצרים את עשר המכות. משל: לאחד שהיה בבשרו כיב של מוגלה והרופא קבע שיש לחפור בבשר החי ולהוציאה. מובן, שהדבר כרוך בכאבים עזים, ואי אפשר לעשותו בפעם אחת. בכל יום היה הרופא בא, חותך מעט, ומחליף את התחבושות.

בכל יום היה החולה מתחנן לפניו שירפה ממנו ולא יכאיב לו עוד, ובכל פעם היה הרופא מנחמו: "הנה אנו מסיימים, הנה סיימנו", אבל למחרת היה בא וממשיך במלאכתו, עד שהחולה פסק להאמין לו, שיהיה סוף וקץ לעינויו ומכאובו. יום אחד ראה הרופא שהפצע מנוקז כולו, הולך ומחלים, והיום יהיה הטיפול האחרון. ביקש לשמח את לב החולה, ואמר לו: "היום הוא באמת היום האחרון", וכדי שיאמין לדבריו, שבר לעינויו את סכין הניתוחים.

כך היו בני ישראל משועבדים במצרים וראו את המכות ניתנות על המצרים ועדיין לא נגאלו. כאשר כבר יצאו ממצרים, רדפו אחריהם המצרים להחזירם. ועל כן, כשחצו את ים סוף, עדיין היה בליבם חשש: "כשם שאנו יוצאים מצד זה, כן המצרים יוצאים מצד אחר", ויחזרו להשתעבד. רק כאשר ראו את מצרים מת על שפת הים, ידעו שגאולתם הושלמה ושוררו את השירה. (בן איש חי)

"ולא העדיף המרבה": סיפר רב זאב אידלמן זצ"ל: הייתי

רגיל להתרים לצורכי צדקה יהודי אחד שהיה נחשב מעשירי העולם, בחודשי חייו האחרונים חלה, וכשהגעתי להתרימו בפעם האחרונה כבר ראה את האמת, את הסוף.. ואז אמר לי בכאב: אין גבול למה שיש לי! בשביל מי אני עובד? אותך קבר אותם תכריכים... כמו כולם.

"ויקה שש מאות רכב בחור": בכתביו של המהר"ם שיף זיע"א, הנודע בחידושיו על הש"ס נמצא כתוב: "ויקה שש, מאות רכב, בחור": עמלו בני ביתו ותלמידי חכמים רבים לפענח את כוונתו של גאון ישראל זה, ולא עלה בידם, עד שלבסוף נכנסו אל הרב ושאלוהו מה כוונתו. ביאר להם הרב: "ויקה שש" - אם נפחית את הסכום - שש, "מאות" - מהמילה "רכב" שהוא בגימטריא 222, ישאר בידינו הסכום 216 שהוא בגימטריא "בחור" - 216.

"וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו":

מעשה בבית מדרש של חסידים ואנשי מעשה בחוץ לארץ, שביקשו לפאר ולרומם את בית ה'. הם גייסו כסף רב כדי לשפץ את כל בית המדרש ומבואותיו. ארון קודש חדש ומפואר נבנה ובימה מוגבהת לכבודה של תורה הוקמה. עם הכניסה לבית המדרש המשופץ, עוררו הקהל את הגבאים, כי אם משפצים את הבימה והארון הקודש, ההיכל ועזרת הנשים, מן הראוי לשפץ קודם את הספר תורה עצמו, שהינו שריד ופליט מדור הישן של המתפללים שהיו ואינם עוד. נמנו וגמרו, כי יש להזמין סופר מומחה וירא שמים מרבים שייתן הצעת מחיר על תיקון ושיפוץ הספר, להגדיל תורה ולהאדירה. הסופר שהגיע וראה את מצב הספר, נקב בסכום של חמשת אלפים דולר, כשהגבאים חשבו רק על חמש מאות דולר לא יותר. ראש הקהל עמד על שלו, והסופר פנה משם לביתו בידיים ריקות.

בלילה הציקה לסופר המחשבה כי הותיר את בית המדרש ללא ספר תורה כשר. פנה בבוקר לסופר ממודעו ויחד קיבלו על עצמם לתקן את הספר תורה ללא כל תמורה. באו לבית המדרש נטלו את ספר התורה ופנו לנסוע במכוניתם. בדרכם סטו מן הדרך בטעות ונקלעו לבית קברות נוצרי. ליד בית הקברות עמד שוטר שבדק את תעודות זהותם ורשם פרטים. כל התירוצים כי נקלעו לכאן בטעות לא התקבלו.

כשבועיים לאחר מכן, קיבלו שני הסופרים מכתב מבית המשפט שבו כתוב כי כל אחד מהם זכה בסכום של שישים ושתים אלף דולר. מסתבר, כי באותה שעה שנקלעו לבית הקברות הנוצרי, נערכה בו לווייה יוקרתית של איש עשיר, שציווה לחלק את כספו בין כל מלוויי למנוחתו. אלו דברי המדרש (דבר ד, ה), "אמר הקדוש ברוך הוא, שמעו לי, שאין אדם שומע לי ומפסיד".

פרשת בשלח - שבת שירה: בפרשתנו מסופר על קריעת ים סוף, גם בימינו יש קריעת ים סוף. חכמינו ז"ל אומרים שקשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. ישנם כמה הסברים לדמיון ולהשוואה בין פרנסה לקריעת ים סוף.

לא זו בלבד שקריעת הים היתה נס, אלא שזה היה הפתרון הרחוק ביותר מן הדעת, כאשר המצרים רדפו אחר בני ישראל היו שחשבו להסגיר את עצמם למצרים, היו שבקשו להילחם בהם. אבל איש לא העלה בדעתו שאפשר להיכנס אל הים ולחצות אותו ביבשה. אותו הדבר בפרנסה. אדם מתכנן מהיכן ימצא את פרנסתו וה' מזמין לו אותה ממקום שלא העלה על מחשבתו כלל. בקריעת הים נבקעו שבילים לכל י"ב השבטים. כך בפרנסה ישנו שביל לכל בעל מלאכה שבה ימצא את פרנסתו. ואף באותה המלאכה ישנם שבילים לכל אחד. ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו אפילו כמלא נימא.

מעשה ביהודי שבא לפני הגאון רבי חיים מצאנז זי"ע להתאונן על חבירו שפתח מולו עסק מתחרה והוא מזיק לפרנסתו. שאל הרבי: ודאי נסעת פעם בעגלה? אישר האישי: ודאי, פעמים רבות. שאלו הרבי: והאם הורדת את הסוס לנהר לשתות? ענה: ודאי רבי. שאלו: האם שמת לב לכך שלפני שהוא שותה הוא בועט בנהר ברגליו? השתומם האישי: נכון הדבר, ובאמת מה פשר הבעיטות? אמר לו הרבי: כשהסוס מוריד את ראשו לשתות הוא רואה במים את דמותו המשתקפת בהם, והוא חושב שזהו סוס מתחרה המבקש לגזול ממנו את המים הזכים של הנהר ופחד שאין בנהר מספיק מים לשניהם, לכך הוא בועט בנהר כדי שהמים יתעכרו והסוס הזור יעלם... צחק האישי למעשהו של הסוס.

אמר לו הרבי: אתה מבין? לא זו בלבד שהסוס השני קיים רק בדמיונו של הסוס, ולא זו בלבד שאפילו אם הסוס השני היה קיים במציאות, בכל זאת היה בנהר די מים לשניהם, אלא שכאשר הוא מנסה לגרשו הוא מרויח רק דבר אחד, שהוא בעצמו שותה מים עכורים, מלאים בוך ורפש, במקום מים צלולים וזכים... כי אין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו, וכל אחד מתפרנס מהמוכן עבורו בלבד.

"יורדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים": בשעתו, כשבקש פרעה לאבד את ישראל, נאמר: "הבה נתחכמה לו" (שמות א, י), ואמרו בגמרא (סוטה יא ע"א) שבקש להתחכם למושיעים של ישראל, לקדוש ברוך הוא. ידע שמשפטיו מידה כנגד מידה (סוטה ח ע"ב), ולפיכך גזר להטביע תינוקות ישראל ביאור, משום שכבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם (בראשית ט, יא) - ולא הבין שהקדוש ברוך הוא לא צריך להביא עליו מבול להטביעו, אלא הוא יכנס לים סוף מרצונו, ידהר לקראת אובדנו!

דוגמת מה שמספרים, שגביר אחד תמה באזני ה"חפץ חיים" זצ"ל: "אומרים שהקדוש ברוך הוא יכול לרושש ולהעשיר ברגע אחד. אצלי, איני רואה כיצד: יש לי אחוזות ונחלאות, יש לי בתו חרושת ומניות, יש לי השקעות בחוץ לארץ ופקדונות בבנקים. בשלבים, יתכן חלילה. אבל ברגע אחד, כיצד?" חייך ה"חפץ חיים": "טוען אתה שבלתי אפשרי ליטול ממך כל הונך ברגע אחד, נחא. אבל אפשר ליטול אותך מהונך ברגע אחד" - והגביר החויר. זה, לא עלה בדעתו... פרעה טען שהקדוש ברוך הוא נשבע שלא יביא עוד מבול מים לעולם, ולכן מחוסן הוא מפני עונש במידה כנגד מידה על הטבעת ילדי ישראל ביאור. נחא, אבל אותך יכול להביא לתוך המים - על כך לא חשב...

"מרכבות פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלישו טובעו בים סוף": מדוע הגיעו המצרים למיתתם המשונה בתוך הים רק בקריעת ים סוף, ולא לפני כן בשעת יציאתם ממצרים, שאז כבר ימצאו את מותם?

תירץ רבינו הבן איש חי ז"ע על פי מעשה שהיה: יהודי ניסה את מזלו בעבודות שונות ולא ראה ברכה בעמלו, נועץ באשתו והחליט לנסוע לעיר הגדולה אולי שם יצליח. חסך פרוטה לפרוטה להוצאות הדרך, נפרד מבני משפחתו ויצא לדרך. לפתע הגיח שודד ממחבואו ועצר אותו בקול צורם כשנשקו דרוך: הב את כספך, ולא - אירה בך, כל תחנוניו נפלו על אוזנים אטומות. סיפר שחשך את הכסף במשך שנתיים ורקם תכניות לשיקום מצבו ועליו לפרוע חובותיו ולפרנס את משפחתו.

אך השודד אטם את לבו, אם לא יתן את הכסף מרצונו, ישיגו לאחור הריגתו, הברירה בידו. כמוכן שמסר את כל כספו. אבל אמר האיש: עכשיו לא אוכל לחזור לביתי, אשתי לא תאמין לסיפורי, תאמר שודאי התהוללתי ובזבזתי את כל הכסף, חיי יהפכו לגיהנום, אנא - את כספי לקחת. עשה נא עמי טובה, תן לי הוכחה לכך, הנה פשטתי את מעילי ואתלה אותו על ענף, ת ירה במעיל כמה יריות שיאמתו את סיפורי.

לכך לא יכל השודד לסרב, כיוון את רובהו וירה, עוד אחת - ביקש, והשודד נעתר. תלה גם את כובעו וביקש: ירה גם בו, והשודד ירה. עוד ירייה - ביקש, והשודד אמר: מצטער תחמושתי אזלה. אם כך -

חשב האיש כבר לא נשקפת ממנו סכנה, מיד התנפל עליו והכריעו ארצה, הכהו מכות נאמנות ונטל ממנו את כספו...

מסיים הבן איש חי: המצרים העבידונו בפרך כשודדים ולסטים, נטלו את כל אשר לנו. אבל כשפרעה שילח את העם ויצא ללוחות נרשם הדבר לזכותו ונבצר מאתנו לפגוע בו, לפיכך חייבים היינו לפתותו לרדוף אחרינו וברדיפתו נשמטה מידו זכות שילוחנו - וכאילו איבד את תחמושתו, ואז ניתן היה להטביעו בים סוף ולזכות בביזת הים.

"ויבקעו המים": כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים וזה אומר אני יורד תחלה לים... קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחלה (סוטה לו ע"א). בחול המועד פסח נכנס אברך לבית כנסת בין מנחה למעריב. הגבאים הבחינו בו ומיד פנו אליו בבקשה שידרוש דרשה קצרה לפני הציבור. סרב הלה ואמר: "לא איש דברים אנכי...". הגבאים לא ויתרו, הפצירו בו עד שנעתר לומר כמה מלים. העלוהו אחר כבוד אל ה'בימה' והוא פתח ואמר כך: "רבותי! עוד כמה ימים יחול 'שביעי של פסח', בו קוראים אנו בתורה את פרשת קריעת ים סוף. נתבונן מעט מה ארע שם.

"כולם ודאי יודעים כמה נורא היה מצבם של עם ישראל באותה עת. מאות אלפי יהודים צועדים עם נשותיהם וילדיהם הקטנים, מאחוריהם שועטים מיליוני פרשים מצריים, ולפניהם - ים סוף. אין לאן לברוח!

"באותם רגעים נצרך מעשה של מסירות נפש שיציל את עם ישראל ויגרם לכך שהים יבקע. ללא מעשה של מסירות נפש - לא היו יכולים להינצל!

"היה שם יהודי אחד" - ממשיך הדרשן - "בשם גרשון בן עמינדב... כל הקהל מתחיל ללחוש 'נחשון בן עמינדב', אבל מיודענו הדרשן עושה עצמו כאינו שומע וממשיך לתאר במילים ציוריות את התלבטויותיו הקשות של גרשון בן עמינדב, מה עליו לעשות בעת הזו: מצד אחד נצרך מעשה של מסירות נפש לקפץ למים, מצד שני - מה יהיה על אשתו וילדיו הקטנים, מי ידאג להם כאשר ימות בטביעה? ואף על פי כן, החליט גרשון בן עמינדב, יש למסור נפש, בלי להתחשב בשיקולים אחרים כלל!

בינתיים נגשים לגבאי מתפללים זועמים והטיחו בו: "הרי היהודי אמר שאינו איש דברים, למה לחצת עליו לעלות לדבר?!...!" "ובכן" המשיך הדרשן - "היה ברור לו שללא מסירות נפש לא יזוז דבר. החליט אפוא גרשון בן עמינדב שהוא קופץ לתוך המים. אלא שלהפתעתו המרובה, את מי הוא פוגש שם? את נחשון בן עמינדב שהקדימו בכמה רגעים..."

"אם לא היה נחשון מקדים את גרשון - עד היום היה הנס נקרא ע"ש גרשון!" "כך מפסיד אדם זכות עולמית של קידוש ה' בעקבות הש תהות ותהיות" - סיים הדרשן. "כשיש לך רעיון טוב - הזדרז לקפוץ ולבצע אותו מיד. קנה את עולמך לפני שיקדימוך אחרים!"

קדמי ביטוחים

המרכז הארצי לביטוחים

ביטוח רכב

חיים. פנסיה. משכנתא

תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה

מחלות קשות. בריאות. סיעוד.

5 דקמ אלף אלף ומקפאים פיזוט

***2770 מתקשרים ומרוויחים...**

ר' קדמי בירושלים עיר הקודש

לע"נ: ר' משה בר גימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת רחל בת זהבה ז"ל גרשון בן שרה ז"ל

לעילוי נשמת קלוד מכלוף בן חסיבה מיכל בת רינה זקלין בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק ונונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה מרים בת סוליקה

לרפואה והצלחת דורון בן סוזן אראלה בת לילי יסף בן אורלי

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס ויצחק ונונו ומשפחתו אליס ונונו בת קמרה